

Böneriktningen avslöjar dolda hållningar

Artikels sammanfattning

Att ändra böneriktningen och avslöja dolda hållningar — en artikel av Dr. Raghیب al-Sargani — som visar några av lärdomarna från händelsen då böneriktningen ändrades från Bayt al-Maqdis till den heliga moskén i Mekka. Vad var dessa lärdomar? Och varför skedde denna förändring?

I profetens ﷺ sira finns händelser som Gud den Upphöjde själv arrangerade för att pröva den muslimska gemenskapens individer, rena leden och avlägsna allt orent, samt avslöja fiendernas dolda hållningar — vare sig de var hycklare eller avgudadyrkare. Detta för att denna umma skulle växa fram ren, uppriktig inför Gud, helt underkastad Hans befallning utan tvekan eller osäkerhet.

Bland dessa stora och avgörande händelser i ummans historia finns **ändringen av böneriktningen** från Bayt al-Maqdis till den heliga moskén i Mekka, vilket skedde i mitten av månaden Sha‘ban år 2 efter hijra. Vid denna tid var det muslimska samhället i Medina fortfarande relativt nytt i sin uppbyggnad, och Quraysh och araberna i stort låg i bakhåll och väntade på minsta misstag för att angripa och förlöjliga islam.

Samtidigt fanns judarna i Medina, som hade fördrag och avtal med muslimerna, men som i sitt inre bar den djupaste fiendskap mot dem. De väntade ivrigt på varje möjlighet att skada islam och muslimerna, och de visste inom sig att de endast hade ingått dessa avtal därför att de var för svaga för att konfrontera muslimerna öppet. Därför försökte de sprida tvivel och misstankar kring islam.

Vid samma tid fanns det också några nyblivna muslimer vars tro ännu inte hade rotat sig i deras hjärtan. Dessa kunde påverkas av de tvivel som islams fiender försökte sprida.

Att ändra böneriktningen och de troendes hållning

Miljön i Medina var alltså förberedd för ett test som skulle avslöja varje grupps verkliga hållning. När befallningen om att ändra böneriktningen kom, markerade det att prövningen nu hade börjat på allvar. Gud säger:

{...för att Vi ska veta vem som följer Sändebudet och vem som vänder tillbaka på sina hälar} (al-Baqarah 143)

Då började varje grupp avslöja sina kort.

De troendes reaktion

De första som visade sina sanna färger var de uppriktiga troende som hade stått fasta med Guds sändebud ﷺ, uthärdat allt tidigare:

- förföljelse
- förnekelse
- tortyr
- uppoffring av status, rikedom och ledarskap
- ja, till och med uppoffring av familj och hemland

För dessa var den nya prövningen inte svår. Som alltid sedan de blivit muslimer **underkastade de sig Guds befallning utan tvekan**, övertygade om att det var sanningen. De bad tillsammans med Guds sändebud ﷺ **'Asr-bönen — den första bönen som utfördes vänd mot Ka'ba** — och fortsatte sedan att hålla fast vid den nya böneriktningen, orubbliga i sin tro.

Ett lysande exempel på omedelbar lydnad

Bland dessa sanna troende fanns de som gav ett enastående exempel på

tro och efterföljelse — trots att befallningen kom plötsligt och utan förvarning. De blev inte överraskade eller chockade.

Detta var **Banu Haritha**, som fick höra nyheten medan de bad 'Asr samma dag. En muslim som hade bett med profeten ﷺ passerade dem och fann dem vända mot Bayt al-Maqdis. Han sade:

"Guds sändebud ﷺ har fått uppenbarelse i natt, och han har befallts att vända sig mot Ka'ba — så vänd er mot den."

Deras ansikten var då vända mot Levanten, men de **vände sig omedelbart mot Ka'ba** mitt i bönen.

Sedan dess har deras moské kallats **Masjid al-Qiblatayn** — *"De två böneriktningarnas moské"*.

Hycklarnas och de vacklande trons hållning

Sådan var de sanningsenliga troendes hållning — men hur var situationen för dem vars tro ännu inte hade rotat sig i deras hjärtan, eller som var vacklande i sin tro?

Dessa människor blev oroliga över dem som hade dött innan böneriktningen ändrades. Skulle deras böner accepteras eller inte? De undrade också över belöningen för sina tidigare böner mot Bayt al-Maqdis, som om de trodde att bönen mot den tidigare qiblan hade varit ett personligt beslut från Guds sändebud ﷺ utan uppenbarelse från Gud — och därför skulle de varken belönas för den eller kanske till och med straffas.

Denna grupp dyker alltid upp i det muslimska samhället under prövningar — när blickarna flackar och hjärtana når halsgropen. Då börjar de tvivla och ifrågasätta det som är fast och självklart.

Judarna och deras reaktion

Den tredje gruppen i Medina var judarna. De hade varit glada när profeten ﷺ efter hijra bad mot Bayt al-Maqdis, eftersom det var deras böneriktning. De trodde att profeten ﷺ efter en tid skulle följa deras religion.

När befallningen om att ändra qibla kom blev de besvikna och förlorade hoppet om sitt mål. Då började de sprida tvivel bland muslimerna och sade:

{Vad har vänt dem bort från den böneriktning de tidigare hade?}
(al-Baqarah 142)

Det gudomliga svaret kom:

{Säg: Öster och väster tillhör Gud; Han vägleder den Han vill till en rak väg.} (al-Baqarah 142)

Och även:

{Fromhet är inte att ni vänder era ansikten mot öster eller väster, utan fromhet är att tro på Gud...} (al-Baqarah 177)

Imam Ibn Kathir Må Allah förbarma sig över honom säger:

”Hela saken handlar om att lyda Guds befallningar. Dit Han än vänder oss, vänder vi oss. Lydnaden ligger i att följa Hans order — även om Han skulle vända oss flera gånger om dagen åt olika håll. Vi är Hans tjänare, under Hans disposition, och Hans tjänare i allt.”

Qurayshs hållning

När det gäller Quraysh, som låg i bakhåll och väntade på varje möjlighet att angripa muslimerna, sade de:

”Muhammad har återvänt till vår böneriktning, och snart kommer han att återvända till hela vår religion.”

Men Gud den Upphöjde svarade dem:

{Vart ni än vänder er, vänd era ansikten mot dess riktning, så att människorna inte får något argument mot er — utom de bland dem som begår orätt. Frukta dem inte, frukta Mig. Jag ska fullborda Min nåd över er, och kanske ska ni bli vägleda.} (al-Baqarah 150)

Gud beskrev dem alltså som **orättfärdiga**, för att avslöja vad som fanns i deras hjärtan.

De otrognas inre avslöjades

De otrognas inre blev avslöjat, de vacklande blev renade, och prövningen passerade — efter att muslimerna hade lärt sig och dragit de lärdomar som vi också bör ta till oss:

- vikten av **visshet**
- vikten av **fullständig underkastelse** inför Guds befallning
- vikten av **lydnad**
- vikten av **ståndaktighet** inför de tvivel som ummans fiender ständigt kastar
- vikten av att **inte påverkas av dessa tvivel**, utan att bemöta dem för att skydda de svagt troende från att påverkas

Och vi ber Gud den Upphöjde om seger för islam och muslimerna.